

Cultures

LA FESTA DE L'ESTANY: DEL SEGLE XX AL XXI

1900-1910 Una festa de l'Estany burgesa

«Cavall guarnit amb flors i ramades». La fotografia mostra els inicis de la Festa de l'Estany d'un caire burges a començaments del segle passat. La signa el pioner fotògraf puigcerdanenc Juan Bertran, a través del qual es narra la mostra que avui s'inaugura al Museu de Llivia: *Cerdanya Flashback, imatges d'abans i d'ara. La transformació del territori a través de la fotografia*.

1972 Les primeres carrosses commemoratives

«Carrossa commemorativa dels 244 anys d'ensenyament de l'escola Pia» en una imatge que signa Josep Bosom, pare escolapi amb una abundant producció fotogràfica.

2011 Apareix la crítica social i política

MARC LLOHIS, MANRESA

■ El Museu de Llivia ha encabint 122 anys d'història en 122 fotografies que mostren la transformació de la Cerdanya des de principis del segle passat fins a l'actualitat. La tria d'entre les gairebé 15.000 instantànies, majoritàriament de fotògrafs cerdans, l'ha dirigit Gerard Cunill, director del Museu de Llivia i comissari de l'exposició. I ha estat, remarca, «un esforç majúscul». L'ambiciosa mostra, la primera d'aquesta envergadura, ha estat ideada i creada per aquest equipament, amb la col·laboració de l'Arxiu Comarcal de la Cerdanya.

Cerdanya Flashback, imatges d'abans i d'ara. La transformació del territori a través de la fotografia és l'objectiu, explica Cunill, de repassar la història de la comarca a través «d'un relat en primera persona basat en el punt de vista del fotògraf puigcerdanenc de principis del segle XX, Juan Bertran, pioner en aquest àmbit». L'exposició, que s'inaugura avui (19 h), romandrà oberta fins al 5 de febrer i es podrà visitar durant els horaris d'obertura habituals de l'equipament. Els assistents podran gaudir de visites comentades durant tot l'agost. Cunill les guiarà avui i els dies 10, 17 i 24.

«La mostra és un projecte de creació pròpia que pretén parlar dels canvis ocorreguts a tota la Cerdanya [tant a la vessant catalana com a la francesa]», remarca Cunill, i afegeix que «el relat parteix de principis del segle XX i acaba en l'actualitat» i inductiu l'espectador a fer una reflexió sobre l'evolució futura del territori. De fet, l'exposició que, tal com diu el director del museu, finalitzarà amb re-

El Museu de Llivia mostra 122 anys d'història de la Cerdanya en 122 imatges

► L'exposició, que ensenya la transformació de la comarca, s'ha fet revisant unes 15.000 fotografies, majoritàriament d'autors cerdans ► S'inaugura avui

Gerard Cunill és el comissari de l'exposició i director del Museu de Llivia

ARXIU PARTICULAR

flexions per escrit d'entitats locals que advoquen per la sostenibilitat, però també amb les de sectors que podrien semblar antagònics, com les d'Empresariat Cerdanya. Unes posicions que han sorprès el comissari de la mostra ja que «en diversos punts són molt properes, més del que imaginava». Cunill també destaca que «no hem volgut defugir dels temes polèmics perquè els considerem rellevants», com ho són la realitat lingüística i el model de creixement econòmic.

L'exhibició, que segueix un ordre cronològic, es basa majoritàriament en les fotografies de l'esmentat Juan Bertran en la primera meitat del segle XX; de Bonaventura Isern Ginestà -Nen Mixela- a la meitat de segle i durant la postguerra i de Josep Bosom i Soler per narrar les darreres dècades del segle passat. Per retratar aquest primer parell de dècades del segle XXI, l'exposició es val de les instantànies d'Emili Giménez, que va morir fa dos anys. Però, també, el visitant trobarà imatges de fotògrafs anònims i de fora de la comarca, noms coneguts com Francesc Català-Roca, Carlos Pérez de Rozas i Antoni Campañà.

Tot i que la majoria de fotografies provenen de l'Arxiu Comarcal de la Cerdanya, també n'hi ha de l'Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC); de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC); de Túnels Barcelona-Cadix i del Museu de Llivia. A més de fons personals i familiars, entre els quals, el de l'escriptor i col·leccionista cerdà Martí Solé.

El més d'un centenar de fotografies triades i que s'exposen en diferents

«Carrossa dels Sense Barca, dedicada a les càrregues policials de l'11-M del 2011». El desaparegut Emili Giménez va retratar àmpliament la realitat cerdana de les primeres dues dècades del segle XXI.

L'exposició té l'objectiu d'induir a la reflexió sobre l'evolució en un futur proper a tot el territori cerdà

El text que acompanya l'exhibició és fàcilment llegible, redactat en primera persona per fer-lo més amè

plafons introdueixen els quatre àmbits seleccionats com a fils conductors de l'exhibició: l'urbanisme, les infraestructures, l'economia i la societat. Quatre temàtiques que, per a Cunill, són «els principals motors de canvi de la realitat cerdana i global». A més, l'exposició s'inicia amb dues ortofotos –imatges fotogràfiques del terreny– que permeten copsar la diferència entre la Cerdanya de mitjans del segle XX i l'actual. La mostra és trilingüe: la informació als plafons està escrita íntegrament en català però el museu posarà a disposició dels assistents llibrets de sala també en castellà i en francès.

Els àmbits expositius

El primer àmbit representat és l'urbanisme, el canvi en l'estructura urbana a la Cerdanya, on a principis de segle encara predominava la casa cerdana i es començaven a construir les pri-

meres urbanitzacions propietat de les classes més benestants. Durant la postguerra i mitjans de segle els estrats populars comencen a guanyar cert poder adquisitiu i les cases d'estiueig prenen protagonisme. La població resident augmenta, gairebé es multiplica per quatre, i apareixen reclams fins aleshores inexistents com l'esquí i el golf.

Les infraestructures posen en relleu la revolució en les comunicacions i la xarxa elèctrica, i remarca la prioritització de l'accés per carretera. En destaca la construcció del túnel del Cadí, però també la del túnel de Pimorent que connecten la Cerdanya amb Barcelona i Tolosa, respectivament, i deixa «marginada» la xarxa ferroviària. Així com la construcció de preses hidroelèctriques i posteriorment de parcs fotovoltaics aprofitant la localització territorial respecte al sol.

El plafó centrat en l'economia recull l'evolució d'un mercat eminentment ramader, de petit comerç, industrial i contrabandista que, des de mitjans de segle, ha virat cap al turisme i la construcció. Un àmbit en el qual s'introdueix el debat sobre la introducció d'indústries centrades en les noves tecnologies verdes i el turisme sostenible.

L'àmbit dedicat a la societat plasma la composició del nucli familiar i l'existència dels conflictes socials: de la transició demogràfica cap a l'establiment de famílies nuclears, el procés de substitució lingüística, sobretot al territori francès, i la pèrdua de l'ús social del català al principat, així com els relleus polítics ja en democràcia.